

Overvåkingspolitiet:

Rp 23/10-96

Samler opplysninger om NKP

Overvåkingspolitiet vil ikke si om det innleder etterforskning av Norges Kommunistiske Parti, etter at det er lagt frem bevis for at Sovjet-regimet ga betydelige beløp til partiet.

OLAV TRYGGE STORVIK

Men overvåkingssjef Hans O. Østgaard bekrefter at overvåkingspolitiet samler opplysninger aktivt.

Østgaard sier til Aftenposten at han med stor interesse har merket seg dokumentene som historikeren Sven G. Holtsmark ved Institutt for Forsvarsstudier

har funnet frem til. De beviser at Sovjet-regimet i etterkrigstiden har gitt betydelige pengebeløp til Norges Kommunistiske Parti, skrev VG i går. Siste beløp, 150 000 dollar, ble overført så sent som 1990.

- Vi følger nøye med i det som kommer fra arkivene, både i Russland og det tidligere DDR, sier overvåkingssjefen. Han opplyser at politiet arbeider aktivt med informasjonen som kommer ut av de tidligere kommunistarkivene.

Straffbart?

Ifølge straffelovens paragraf 97a er det straffbart for enkeltpersoner, politiske partier eller andre organisasjoner «å ta imot økonomisk støtte av fremmed makt for å påvirke almenhetens men-

ing om statens styreform eller utenrikspolitikk eller til partiformål». Overtredelse kan straffes med fengsel i inntil to år.

Overvåkingssjefen ønsker ikke å opplyse om politiet innleder etterforskning for å bringe på det rene om kommunistene har brutt loven. På spørsmål om han lukker det, svarer han: - Jeg vil ikke si noe om det på det nåværende tidspunkt.

Protokoller

Dokumentene fra Det sovjetiske kommunistpartis sentralkomitépresidiums møteprotokoll, som Holtsmark legger frem, beviser at den sovjetiske støtte til NKP i 1953 var på 25 000 amerikanske dollar. I 1950 og -52 ble det gitt 20 000 dollar. I 1954 og -55 ga kame-

ratene i Moskva 30 000 dollar. Fra 1957 til 1963 ble det hvert år gitt 45 000 dollar.

For senere år har Holtsmark ennå ikke funnet eksakte tall. Men i 1990 fikk NKP ifølge dokumentene 150 000 dollar. Et annet dokument som Holtsmark legger frem, viser at de såkalte «vennskapssambandene» med Sovjet i de nordiske land så sent som i 1976 får øket bidrag fra 84 til 171 000 valutarubler, noe som tilsvarer ca. 220 000 dollar. Det var den sovjetiske regjering som sto bak denne pengestøtten.

Benekter

Både Martin Gunnar Knudsen og Arne Jørgensen, begge sentrale i NKP gjennom mange år, benekter på det mest bestemte at

partiet mottok penger fra Moskva. Jørgensen, tidligere redaktør av partiavisen «Friheten», karakteriserer opplysningene som «tøv».

Mikrofilm

Holtsmark opplyser at dokumentene ble lagt frem av påtalemyndigheten i rettssaken mot Det sovjetiske kommunistparti i Moskva i 1992. De er senere trykket opp og utgitt i Russland i en offentlig tilgjengelig trykksak.

I 1993 ble materialet overført til mikrofilm og distribuert internasjonalt av det britiske selskapet Chadwick Healey. Siden 8. mars i år har dokumentene vært tilgjengelig på mikrofilm ved Nobelinstituttets bibliotek på Drammensveien, får Aftenposten opplyst ved bibliote-

Fakta

Pengeoverføringene fra Sovjet

- Sovjet-regimet har i etterkrigstiden gitt betydelige beløp til Norges Kommunistiske Parti, viser dokumenter som historikeren Sven G. Holtsmark har kommet over.
- Det siste beløpet, på 150 000 dollar, ble overført så sent som i 1990.
- Ifølge straffelovens paragraf 97a er det straffbart for enkeltpersoner, politiske partier eller andre organisasjoner «å ta imot økonomisk støtte av fremmed makt for å påvirke almenhetens mening om statens styreform eller utenrikspolitikk eller til partiformål».
- Både Martin Gunnar Knudsen og Arne Jørgensen, sentrale i NKP gjennom mange år, benekter på det mest bestemte at partiet mottok penger fra Moskva.

ket. Det reiser spørsmål om Lund-kommisjonen har benyttet seg av materialet i forbindelse med rapporten om det hemmelige Norge, eventuelt hvorfor kommisjonen ikke har benyttet dokumentene.

Kommisjonen la ikke frem sin rapport før i april i år. Høyesterettsdommer Ketil Lund ønsker ikke å uttale seg om Kommisjonens arbeid av prinsipielle grun-

ner. Historikeren Berge Furre, medlem av kommisjonen, var i går ikke tilgjengelig for kommentar.

Både leder og nestleder av kontrollkomitéen i Stortinget, Petter Thomassen (h) og Tom Thoresen (a) har merket seg dokumentasjonen, men mener det er vanskelig å si hva det får å si for det videre arbeidet i komitéen.

Se også side 18